

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Thomæ Tamburini Societatis Iesu Siculi
Caltanisettensis, In Alma Vniversitate nobilis Civitatis
Messanæ, Theologiæ Primarij Professoris. Explicatio
Decalogi Duabus distincta partibus**

In qua omnes ferè conscientiæ casus, ad decem Præcepta pertinentes,
mira brevitate, claritate, & quantum licet, benignitate declarantur

Continens sex Libros posteriores in Decalogum, id est, expositionem
præceptorum secundæ tabulæ

Tamburini, Tommaso

Monachii, Anno M.DC.LIX.

An per præventionem occidere possis inimicum? num. 15.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39995

di, quorum ictibus morientur plures priore casu tradi in manus tyrañi, tunc pueri prorsus innocentes, si aliter victoria contra civitatem haberi non possit.

13. Quid si ille puer in via jacens non sit baptizatus? Respondeo, Lefsius c. putat non licere tunc illum modo dicto coriculare, at an licere, colligatur ex supra d. dictis in sententia Io. Sanchez, tu perpende, nos enim in casibus tam raro accidentibus diu immorari non debemus.

c. Lef. l. 2. c. 9. dub. 9. n. 59. d. sup. lib. 5. c. 1. §. 2. n. præsertim 8.

Hinc obiter advertas velim, cur Resp. Tyranno volenti totam communitatē destruere, possit e tradere innocentem, quem ipse occidet, communitate servata; non possit vero eadem ipsa Resp. eundem innocentem occidere, quamvis sic servanda sit civitas? Ratio enim est, quia hoc est, directè innocentem necare, illud indirecte. & ratio ulterior est, quia actio tradendi illum innocentem Tyranno, non est ex se intrinsecè mala; potest enim esse ad alium finem; esto, tyranus abusurus ea sit ad injustè occidendum: quare illum poterit exhibere.

Resp. propter suam necessitatem; ut etiam potest exponere periculo vitæ suis ad defendendam civitatem, imperando, ut maneant in sua statione, ut militent, ut hostes aggrediantur, & similia. At actio innocentem occidit, cum sit per se intrinsecè mala, nullam excusationem admittere potest.

e. Petrus Navar. l. 2. c. 3. num. 120. Lopez. p. 1. c. 60. Lef. l. 2. c. 9. dub. 7. num. 39.

14. Quod si innocens renuat insum eum ante necare, quara bestias

M. 2° solvat.

priore casu traditi in manus tyrañi, tunc Resp. posset illum condemnare, ex Valentia, s. in poenam inobedientiae in re gravi; occideret enim jam nocentem. Sed in sententia Io. Sanchez supra lib. 5. cap. 1. §. 1. num. 4. id an procedat, ibidem vide: quod si (stando in sententia Valentia) renueret, quia vellet potius à sua Republica morte benignia interfici, quam à tyranno morte fortasse crudeli; possetne licite occidi à Rep.? Id tu cogita; est enim casus, si non metaphysicus, certe rarissimus.

f. Val. t. 3. diff. 5. q. 8. sotus b. de just. qu. 6. art. 5.

An per præventionem occidere possit mimicum?

15. Inquires quartū. An possum licet prævenire, occidendo cum, qui me parat occidere? Respondeo: duo hic sunt distinguenda: alterum videtur certum: incertum & periculosum alterum. Certum videtur, g. posse à me cum moderamine toties dicto interfici eum, qui proximè & in procinto parat me in justè aggredi. Ratio est, quia illa propinquitas periculi est moraliter actualis aggressio. Dari solent exempla: si maritus evaginat gladium, si sub cervicali abscondit pugnem, si sicarium domum adducit ad uxorem noctu occidendam, potest tunc, si moraliter certo id præadvertisit uxori, prævenire occidendo illum, vel sicarium, si alia via non appetit salutis. Secundo, si quis eat ad solvendū canem vel leonem, ut me fugere non valentem dilacerent, pos-

solvat. Tertiò, si famulus me interi-
meret tentet, præsente atque imperan-
te domino, possum ipsum dominum
præveniendo è medio tollere, si aliter
mortem vitare nequacum. Quartò, si
venenum mihi parasti; nec ego pos-
sum illud vitare, nisi aliquo artificio
illud tibi propinem, propinare tibi
utique possum. Hæc & similia ideo li-
cetè fiunt (sed non ex affectu odij, at,
ut me liberem) quia adest jam præsens
& moraliter actualis aggressio &c.

*g. Navarrus in summa c. 15. n. 3. Sil-
vester. v. homicidium 1. q. 2. Bann. 2.
2. q. 64. art. 7. d. 4. Less. li. 2. c. 3. d. 8.*

Et fortasse quando Molina *b* vide-
tur concedere, in propriam, vel alio-
rum defensionem, latronem, qui vias
publicas tenet, posse à quopiam inter-
fici, tunc (puto) concedit, quando
proximè is mortem parat & damna-
viatoribus. Rursus quando Lessius
dicit, maleficam, quæ magicis arti-
bus assidue nocet per dæmonem, posse
eogi verberibus ad desistendum, quan-
do non adest alia via eam compescen-
di, imo quando Bonac. *l* addit, posse
occidi, tunc est, quando actu vita
liorum insidiatur per dæmones quali-
per famulos &c.

*h. Mol. de just. t. 4. tr. 3. d. 7. n. 1.
i. Less. l. 2. c. 1. n. 48. l Bonac. t. 2. d.
2. de rest. in pur. qu. ult. sec. 1. p. 1. n. 4.*

15. Alterum incertum: an liceat
interficere eum, qui veluti remote pa-
rat, me de medio tollere? Varia affe-
runtur exempla. Inimicus meus qua-
rit opportunatatem me occidendi, an
antequam illam inveniat, possum ego
illum interficere? idem præcipit suis
familis, ut iij me circumveniant, oc-

cidantque, an possim famulos, vel do-
minum, præveniendo, occidere? Me-
us adversarius adit judicem, nec des-
titere vult, tentatque falsis testibus mi-
hi delictum imponere, vel omnino
occultum propalare, ut sic ego injusta
morte puniar, possumne vel testes,
vel adversarium occidere, vel etiam
ipsum judicem, quando aliam eva-
dendi viam non habeo, & mihi clare
constat, ipsum injustam scienter fe-
tentiam in me esse prolaturum? Idem
queritur, si ob hos testes falsos debe-
rem amittere honorea, vel ampla bo-
na temporalia? idemque, si falsis, seu
injustis detractionibus meam famam
graviter obscurare quis tentaret? Idem,
si quis inique impediret creditores
meos, ne mihi in re notabili satisfaci-
ant: nam ad honorem, bonaque mea
tuenda possum, ut mox dicetur, injus-
tum actualē invasorem, cum mo-
deramine prædicto, interficere.

16. Dico: quamvis aliqui id con-
cedant, o ego cum alijs p sic pro-
nuntio: licet speculativè hæc fieri pos-
se, probabile appareat, tamen in praxi
nullo modo sunt accipienda.

*o Bannes l.c. probabileque putat Pet.
Navar. l. 2. c. 3. nu. 361. O 375. Di-
castill. mox citandus, O quod ad accu-
satorem, sanc. in Decal. l. 2. c. 39. nu. 7.
lege item Laym. l. 3. sec. 5. tr. 3. p. 3. c.
3. n. 1. p setul. 5. qu. 1. art. 8. Less.
l. 2. c. 9. dub. 8. n. 46. Diana p. 3. tr. 5.
resol. 97. O p. 5. tr. 4. resol. 6. 7. O
10. Bonac. l. c. n. 7.*

Ratio est, tum quia quando aggres-
sio est modo explicato remota, num-
quam moraliter deerit alias modus
defensionis, tum quia facile sic pertur-
babitur

habitur Resp. dum aperitur ostium ad plura homicidia occulte committenda. Scio, has similesque nostras rationes non placere Dicastillo q apud Diannam, sed immerito.

q Dicastill. li. 2. de just. tr. 1. d. 10.
20. dub. 5. s. l. furem ff. ad legem Corneliam de scacris & l. 4. ff. ad legem Aquil. interfecisti. de homic. t. Mol. t. 3.
tr. 3. disp. 16. n. 8.

An ad recuperandum honorem licet occidere?

17. Inquires quinto, an finita agressione liceat, in justum aggressorem persequi, ad meum honorem reficiendum? Respondeo, id pertinere ad ea, quæ mox 9. 3. à num. 2. sunt explicande.

§. II.

De Homicidio ob defensionem honorum.

1. **L**icere occidere volentem mea bona alicujus momenti injure occupare, si aliter ea defendere nequeam, certum r. est, tuni jure naturæ, tum civili, quia fecis, si improbis daretur occasio bonos & innocentes spoliandi. Quo jure fruuntur etiam Clerici Religiosique, sine periculo irregularitatis, cum nulla ratio, nec ullum jus eos condemnaret: dixi (injustè) nam extremè indigens v. g. cum habeat jus ad bona, quæ sibi opus sunt ad vitam, occidi, si ea occupet, non potest. t.

r Sotius. Lef. l. c. alijq, Silvester. Cag. Nav. Vab. Sotius, Mol. Laym. alijq

apud Dicastillum li. 2. de just. tr. 1. d. 10.
dub. 5. s. l. furem ff. ad legem Corneliam de scacris & l. 4. ff. ad legem Aquil. interfecisti. de homic. t. Mol. t. 3.
tr. 3. disp. 16. n. 8.

2. Verum tres apparent nodi, qui sint explicandi. Primus, eccejus momenti hæc bona esse oporteat? Respondeo: certum est, pro re minima occidere furem non licere: non enim christiana charitatis est, pro uno vel altero aureo vitam proximi posthaberi. Docent ergo Sotius ^a alijque, debere esse bona magni momenti: Bonacina, ^x magni valoris; Molina, ^y non satis esse valorem trium, quatuor, vel quinque ducatorum: Dicastillus, ^z longissime majorem quantitatem requiri, quam ea, quæ in furto est sufficiens ad mortale. Annotationes ad Aretinum ^b de maleficijs monent, non debere esse minoris valoris, quam duorum aureorum. Sed profecto censeo, debere ex circumstantijs id expendi: uritus enim vel alter aureus erit magni momenti pro eo inope, cuius integrum patrimonium in illo aureo residet. Contra, decem vel viginti erunt exigui ponderis, pro Rege vel valde divite. In summa, res propter cuius defensionem est quis interficiendus, debet esse magni momenti, vel ex se, vel in sui estimatione, vel ex aliquo damno consequente &c.

u Sotius. l. 5. q. 1. art. 8. x Bonacina. t. disp. 2. de rest. in part. q. ult. sec. 1. p. 10. n. 1. y Mol. t. 4. tr. 3. disp. 16. n. 6. z Dicastill. li. 2. de just. tr. 2. d. 10. dub. 5. n. 50. b apud Diannam p. 5. tr. 4. ref. 18.

M 3

Illud

